

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana v Gorici in dom pošiljana.

Vse leto 4 kr.
Pol leta 2 kr.
Četrt leta 1 kr.

Pri oznanilih in tabo tudi v „staničah“ se plačuje za navadno tiskarino po vrsto:

8 kr. če se tiska 1 list
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za več črt po prostu.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „trih kron“, na starem trgu in v banski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici na Travniku 16, I., naročnina pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rekopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Zagrebska slavnost.

V kraljevem stolnem mestu hrvaškem, v Zagrebu, se je slavilo 8. in 9. t. m. otvorjenje nove galerije slik, katero se je vršilo jako slovesno v navzočnosti jugoslovanskega patrijota in podpiratelja plemenitih podjetij, Josipa Jurija Strossmayerja. Vsa hrvaška se je udeležila te slavnosti, le nekateri dostojanstveniki, med njimi hrvaški ban baron Khuen-Hedervary in zagrebški nadškof Mihajlovič, niso bili pričujoči. Madjarska železniška oblast je bila prepovedala okinčati zagrebški kolodvor, kjer so mislili Zagrebčani pričakovati vladiko dijakovskega. Slovenci so bili zastopani po deputaciji ljubljanskega mesta, obstoječi z gospodov: Petričica, dr. Mošeta, dr. Zarnika, dr. Vošnjaka, I. Gebe in Iv. Hribarja, ki je izročila jugoslovanskemu slavljencu, ustanovitelju in največjemu podporniku zagrebškega vseučilišča in akademije, diplomo častnega meščanstva, katero mu je podelilo ljubljansko mesto.

Vladika Strossmayer došel je v Zagreb v soboto 8. t. m. ob 11. uri, kjer je bil slovesno sprejet. V palači barona Vrančića sprejemal je razne deputacije; pri tej priliki je dr. Vošnjaka presrečno objel. Zvečer je bila v gledišči slovesna predstava; igrala se je opera „Nikolaj Zrinjski“. Gledišče bilo je natlačeno odličnega občinstva. Potem je bila splošna razsvetljava mesta, katero je priredilo velikansko bakljado visokemu slavljencu. Z balkona barona Vrančića palače gledal je vladika Strossmayer navdušenost svojega naroda. Okolo njega so bili gostje, ki so se zbrali k večerji, med njimi slovenski zastopniki. Po drugem pevskem zboru se je Strossmayer zahvalil z gerkimi besedami navzočemu narodu.

Po bakljadi bila je v imenovanj palači soareja (večerja) ob 10. uri; bilo je vkup nad 50 gostov. Oglasili so se govorniki in napitnica je sledila za napitnico. Nazdravljalo se je Slovincem, za katere sta se dostojno zahvaljevala dr. Zarnik in dr. Vošnjak, spominjajoča na staro, nerazrušljivo bratsko zvezo med Hrvati in Slovenci. Dr. Vošnjak se je spominjal časov turških vojsk, ko so se Hrvati in Slovenci bojevali proti Turku in tako omogočili, da so zapadni narodi, germanski in romanski, mogli delati na polji omike in vednosti.

V nedeljo bila je v jutro sv. maša na spomin nesrečnega 9. novembra 1880. l., ko je potres toliko škode učinil zagrebškemu mestu. Ob 10. uri

pa se je začel zbirati narod na Zrinjskem trgu pred akademijo. Prekrasno akademijsko poslopje stoji na južni strani Zrinjskega trga, je dve nadstropji visoko in ima štiri fronte (lica). Dvorišče v sredi poslopja je prava dvorana, sezajoča skozi obe nadstropji, pokrita s steklom. To dvorišče bilo je tisti da prestvarjeno v krasno sejno dvorano. V sredi stala je velika zelena miza, na okolo pa sedeži za akademike. Sedež projektorja bil je nad drugimi nekoliko vzvišen. Galerija v prvem nadstropji bila je odločena ženskemu spolu, na galeriji v drugem nadstropji stala so društva z zastavami, v dvorani pa so se zbrali odličnejši gostje. Skofje; Pavlešič, dr. Jurij Posilović, E. Iranilović. Sekcijska načelnika Danijel Stanković in Ivan Vondrić; tajni svetnik Ivan Mažuranić, grof Jurij Jelčić, kamornik Julij pl. Jelčić, baron L. Ožegović, barona Louis in Dragan Vrančićany. Rector magnificus dr. Juraj Pilar s profesorji, podžupan Cradač z mestnimi odborniki, predsednik trgovske zbornice J. Grahor, kanoniki, deputacija ljubljanskega mesta, deputacija iz Siska in iz drugih mest v Hrvatskeji itd.

Belo oblečene gospice stale so ob obeh straneh uhoda. Ko dojde Strossmayer, izroči mu gospica pl. Vojnovičeva krasen šopek s primernim nagovorom, za kar se je Strossmayer gnujen zahvalil. Potem zapelo je pevsko društvo „Kolo“ za ta dan nalašč zloženi Zajčevi koral take mogočno in izvrstno, da je bil utis zares silen.

Škof Strossmayer v škofovskem ornatu potem blagoslovi poslopje v staroslovanskem jeziku. Po blagoslovljenju nagovori predsednik jugoslovanske akademije Rački slavljenca in v daljšem govoru slika njegove nepozabljive zasluge kot ustanovitelja akademije in vseučilišča. Odgovoril je na to Strossmayer, a ne v kratkih besedah, temveč v poldrugo uro trajajočem govoru, katerega je zbrano občinstvo poslušalo z največjim zanimanjem, mnogo in mnogokrat s slava in živihklji pritrdivši prelepim besedam slavnega pokrovitelja akademije. Da si že 70 let star, klical je vladika z mladenškim ognjem svoj narod na delo za najvišje ideale, in niti za trenotek ni kazal kake utrujenosti ali pojemanja v čistem glasu.

Strossmayer je po govoru sam rekel, da je to bila, tako rekoč, poslednja njegova beseda, njegova oporoka ljubljenemu narodu hrvaškemu. Naj se globoko utisue v srce vsemu narodu, posebno njegov izrek, da le tisti narod bode proslavljen in mogočen,

kateri ohrani in se žrtvuje za svoje najvišje ideale, za narodnost in vero. Neskončni slava in živio-klici so odmevali po dvorani, ko je Strossmayer končal svoj zgodovinsko-imeniten govor.

Po končani slavnosti seji se je odprla galerija slik. Vse drugo nadstropje je odločeno za slike, katerih so že zdaj vse dvorane skoro polne, ker jih je vseh 275. Razstavljene so po najnovejem načinu, tako umetno, da odsev vnanje svetlobe nikjer ne moti gledalca. Večinoma so cerkvenega značaja, pa tudi od slavnihih sedanjih slikarjev nahajajo se nekateri umotvori. Darilo Strossmayerjevo je negledé na gnotno stran — cenijo se slike na pol milijona goldinarjev — največje vrednosti za Zagreb, ker je s tem pridobil galerijo, kakeršne mnoga večja mesta nemajo, in sploh prvo znamenitejšo galerijo na slovanskem jugu. Strossmayer sam vodil je goste pri ogledovanju slik in s svojimi duhovitimi opazkami pri posamičnih slikah kazal, da je mojster tudi na estetičnem polju.

Ob 2. uri sta bila slavnostna banketa pri gosp. baronu Vrančiću in pri „Carji“. Pri obeh banketih seveda ni manjkalo napitnic in govorov ter sta se še le proti 5. uri končala.

Konec prekrasne slavnosti vršil se je dostojnim načinom na strelišči. V veliki električno razsvetljeni dvorani zbralo se je nad tisoč odličnega občinstva h koncertu, Strossmayerju na čast prirejenom po pevskih društvihi. Sodelovalo je „Kolo“, „Sloga“, „Hrvatska Lira“, „Radniško pjevačko društvo“ in orkester „Sokola“. Pele so se izključno le skladbe domačih umeteljniikov: Lisinskega, Kuhača, Eisenhuttha, Majera in J. pl. Zajca. Vse točke izvajale so se prav dovršeno in uvidelo smo, da so Hrvatske na glasbenem polju izvrstno napredovali. Ko se je izpela Zajčeva prelepa kantata, pričel je komers in plesni venček, ki je trajal do polne ure.

Končana je tedaj slavnost, katera je pokazala vsemu svetu, da hrvaški narod v kulturnem oziru z brzimi koraki napreduje in da Zagreb razume svojo nalogo: da bode naravno središče ne le za Hrvate, ampak zlasti tudi za slovenski narod“. Po „Sl. N.“

Dopisi.

V Mirnu, 10. novembra. — Ker so laški časopisi v tukajšnji občini le bole vrane, ni se čuditi na-

LISTEK.

Prazgodovinske najdbe pri Sv. Luciji.

(Konec.)

Ako se držimo načela, da so vsi narodi imeli jednake običaje, svojim umrlim dragim po premožnosti in imenitnosti dajati v grob lepoticja in spomine, tedaj nas morajo prepričati svetolucijske najdbe, da je tu stanovalo siromašno ljudstvo, ki se gledé svojega blagostanja ni moglo meriti se svojimi kranjskimi sosedi v Vačah, kamo li z onimi v Hallstadtu! Dasi je bilo svetolucijsko groblje tako blizu Italije in skoro ob najvažnejši kupčijski in vojaški cesti, ki je vodila iz Akvileje ob Nediži in gorjeni Soči čez Predel v Virunum in naprej v Norik; vendar ne nahajamo v izkopanih grobih nikakega orožja, n. pr. čelad, oklepov, mečev, bodal, pušic itd. *) Razen tega pogrešamo popolnoma tudi domače orodje: nože, igle, vretena, bruse, ogle-dala, lampice itd. Tudi ni bilo do sedaj zaslediti nobene stvari iz jantara (Bernstein), kateri se sicer po vseh drugih grobljih med Alpami v tako obilni množini nahaja.

V svetolucijskem groblju najdene starine so tore sama lepoticja. Ali kakor lonci, ohranila so se

*) Tako orožje se je našlo l. 1883. na Reki ravenski, kjer je moral kak junak zakopati ležati.

nam tudi ta le slabo. Naj si bodo naše starine z bronca, ali z železa, nikakor se ne dajo primerjati po lepoti in dobroti s hallstadtskimi. Nekatero so se že popolnoma zlahkile in so razpadle na male kose, druge so zelo poškodovane in tretje tako močno zarjavle („oksidovane“), da se ne more več najti sled čiste kovine.

Velika množina tega lepoticja (zlasti fibule), spričuje, da je bila v oguji, ker se je držijo še zdaj deli oglja in sežganih kostij. Iz tega se dá sklepati, da so naši stari trupla v obleko, ali saj v platno zavijali in potem na gromadah sežigali. Obleka je bila pripeta s fibulami in ostalo lepoticje imela so trupla na rokah ali okolo vratu. Le malo kaj devali so mogoče še le potem v lonec ali grob, ko je bilo truplo že sežgano.

V podrobno opisovanje pri Sv. Luciji najdenih starin se ne moremo spuščati, ker bi nas to predalet vedlo in bi k večjemu le starinarje zanimalo. Zadostuje naj tore samo malo besed o tej stvari. Ogromna večina najdenih starin obstoji iz fibul (zapon z nazaj obrneno iglo, ki se zapenja na drugi strani v žlebasto izdolbljeni konec). Med temi so zopet najnavadnejše tiste, katerih hrbet je kakor lok zaokrožen, navadno valjast, pa tudi četverovoglat, v sredi nekoliko debelejši, (včasih ima tu celo gomoljast ali korenast vzrastek). Za temi so navadne fibule s spiralnimi zavojkami (zavitiimi sponami). Mnogo je takih, katerih lok je podoben kači, pijavki, ojesu, čolnu, jadru itd. Nekatero imajo na svoj lok obešane lepe kroglice. Vse

te fibule so nekoliko bronaste, nekoliko pa železne. — Igle so najnavadnejše tiste za v lase. Mesto butiča imajo nekatero mali krožec (Scheibe), ali pa spirhalno zavit konec. Pri nekaterih je butič tudi narezan, kakor pri daji. — Prsteni so zelo priprosti, včasih le iz jedne žice zviti, nekateri spojeni, drugi odprti. Razen za na prst nahajajo se tudi obroči za na roke in za okolo vrata.

Nekatero vrste lepoticja pogrešamo skoro popolnoma pri Sv. Luciji, n. pr. umetneje izdelane fibule, gumbe, zapone in okove pasov, tutule, simbolično lepoticje, in ono obstoječe z mnogovrstnih posod in priprav itd.

Gledé posod treba opomniti, da se prav redko nahajajo bronaste („situlae“), bolj navadno pa lončene. Jedina do sedaj najdena situla podobna je navzdol obrnenemu odbitemu stožcu (Kegel). Vsa oblina (plašč) posode, kakor tudi njen vrat in cevi podoban rob, izdelana je samo z jednega kosa tanke bronaste ploščevine, ki je na jedni strani s ploščnatimi žrebliji zbita in v katero je dno tako udelano in zavihano, da sega od zunaj čez ploščevino. Oblika posode je zelo dopadljiva, olepšana s petimi vzbuknenimi obroči in dvojnatiimi kolobari, ki opasujejo posodo okolo in okolo. Prav jednake situle našle so se tudi v Vačah in Hallstadtu.

Tudi lončene posode so glede umetnosti in oblike zelo podobne tistim, ki se nahajajo drugodi po alpskih deželah tje gori do Dunave. Vendar opazamo med svetolucijskimi izdelki in onimi drugih mest

šemu molčanju o poročilih, katera je neka laška stran-ka na vse štiri strani svetá raztrobila o dogodku dne 19. m. m. Mirná. Da svet resnico izvé in da se reši čast mirnski občini, hočem podati natančno pojasnilo o stvari. Dva Laha, imenom V. C. in J. F. iz Ronk, peljala sta se (kakor sta sama izjavila) po opravih k g. Maraž-u v Vertobjo, kjer sta bila kot znanca dobro postrežena, posebno z dobro kapljico, ki ja je peljoča se na kmečkem tresočem vozu do dobrega razgrela in jima glavi razunela. Ko dospeta blizu prvih hiš od one strani v Miren, bilo je tam na cesti, kakor običajno ob nedeljah, mnogo otrok obojega spola od 14 — 16 let, ki so imeli svoje otročje igre, ne zmeče se za nikogar, toliko manj za nepoznana Laha. Poslednja pa, katera je vinjeni konj (recte gonjač) naglo naprej tiral, drgnola sta z vozom kole- som enega naših fantincev, kateri se z dobro vestjo mora prištevati najmirnejim otrokom svoje vrste. To jima ni bilo še dovolj, ampak hotel je oni Lah tudi pokazati, da ima korobač, nad istim dečkom, sprem- ljajoč svoje vihtenje z njim navadnim priimkom „moštri di ščavi.“ Pozabivši pa na vajeta v rokah zavozil je na visoko grivo tik ceste v stran in tako so se voz in z njim naša Laha zvernila. Pri tem padcu sta si moža zobe in glavi razbila.

Ko sta se pa spet na noge spravila, popustita voz in nedolžno živinčé na prostoru in se spustita naglih korakov za otroci, in sicer: C. s korobačem in F. z odprto laško britolo v rokah, katero je potem zgubil in se sodaj nahaja v tukajšnjem županijskem uradu v dokaz. Ko so bili nekteri fantini že v nevar- nosti pred onima Lahoma, poslužili so se v tem ne- varnem hipu kamenja v lastno obrambo ter so se raz- kropili v strahu na vse strani, nekateri so celo v bliž- nji vasi v Orehovlji prenočili. — Med tem pak prišla sta omenjena Laha k g. županu s pritožbo ter nava- jala sta dogodek po svoje. Ker se je čutil le en zvon, potrudil se je župan poizvedeti o nekaterih udeležencih, a dogodek je po pripovedi Lahov v naglici naznaniti dal sodnji. — Pri obravnavi se pokaže, kdo je kriv.

Iz navedenega je dovolj jasno, da omenjeni slu- čaj ni imel niti političnega niti narodne- ga pomena, kakor nam prijateljski listi, n. pr. Corrie- re, Alabarda i. dr. podtikajo; marveč uresničil se je pregovor: kdor išče, najde.

Iz Ravnice, 10. nov. — Oznani, draga „Soča,“ širokemu svetu, da smo dobili rednega ljudskega učitelja in tedaj tudi redno šolo. Do zdaj smo imeli le šolo za silo in še ta ni imela primernih prostorov. Gospod vikar je nameraval priskrbeti šoli potrebne prostore, ali zdaj, ko smo dobili učitelja, se najbrže prejšnji načrt premeni, ker treba bo skrbeti tudi za učiteljevo stanovanje. Upamo, da slavni c. k. okrajni šolski svet, ki nam je pripomogel do učitelja, nam pride na pomoč tudi glede stanovanja in šolskih pro- storov. V tej nadi se mu že naprej zahvaljujemo ter ga prosimo, naj izvrši delo, katero je začel.

Iz Renške okolice, 13. nov. — Tukaj je čud- no, ko bodeš gledal ob praznikih in nedeljah ljudi, gredoče v cerkev, tukaj ne bodeš videl mladih deklet razen kakih dveh iz „boljših hiš“. Vse drugo je doli v nesrečni Aleksandriji. Slišal sem vže mlad zarod okolo desetih let, kako se je pomenkoval o Aleksan- driji, vprašajoč ena drugo, kdaj one tje dol odpotu- jejo, kjer se služijo „napolioni“. Sam se svojimi očmi

nekako razliko, ki spričnje, da se je taka lončenina domá, kot hišna obrtnina izdelovala. Oblike so te po- sode prav mnogovrstne. V nekaterih spoznavamo plitke skledice za mleko; druge so čašam podobne, (kakor poprej opisana situla, samo da imajo dno na zunanji bolj razširjeno); zopet druge z visokim ročajem morale so služiti za zajemanje itd. Navadno so te posode olepšane, z grafitom ali z živo rdečino pobarvane. Zelo čudno je okrašena trebušastemu lon- cu podobna posoda: ko je bila ilovica še mehka, ude- lali so v njo majhne bronaste gumba v dvoredu pod vratom in potem okolo trebuha, ali tako, da sti obe vrsti zvezani z nupičnimi dvoredi. Na ta način okra- šena lončenina izkopala se je v veliki množini pri mestu Este na Beneškem, in zato se misli, da je tudi svetolucijska posoda od tam prišla.

Ako se ozremo še jedenkrat na svetolucijsko groblje sploh, moramo poudarjati, da so tu sami plit- ki grobovi, brez gomil, ter da so se vsa trupla najpoprej sežgala in potem še le pokopala. V Va- čah in v Hallstadtu pa se nahajajo med sežganimi ostanki tudi taki grobovi, v katere so ljudi pokladali, ne da bi jih bili prej sežgali, kakor so vidi iz odko- panih, še celih okostnic. Ker se pri svetolucijskih grobih ne more zapaziti nikakov red, more se misliti, da pri pokopavanju niso gledali na sorodne zveze, da bi ljudi iz jedne hiše v jeden velik grob, ali pa vsaj blizu vkup zagrebali.

Zelo važno je nadalje, da se v grobih na Ograj- nici ni našel noben rimski denar, niti kak

sem videl, da naše ženske pusté doma otroka, da hi- ra in hira in slednjič umrje. Ni teden od tega, kar so zagrebli otroka, ki je umrl doma zapččen, mati je šla v Aleksandrijo redit judovsko (ali turško) dete. Enaki čini so se vže godili, če tudi ne tako prepri- čani ko ta. Ko je žena družino zapustila, postane mož, če tudi je bil prej varčen, pijanec, igralec itd., izostaja cele noči po krčmah, otroci so pa doma brez jedi in pijače in brez varstva; pomislite, kaj more priti s takih otrok. Deklica, ko zapušča dom in ro- ditelje okolo štirinajst let stara, se ti pohlevno vede, je krotka, nedolžna in ponižna. Kaka sprememba po- tem? Ko prinese tristo zaslužnega denara domu, ne pozna več roditeljev, razuzdana in prevzetna postane, in ni za nobeno delo več nego samo za Aleksandrijo. Gorje mladeniču, ki vzame Aleksandricko; ni več sre- če, on je nesrečen človek na sveta. Mladičiči, ki si bote družico zbirali, ne bodite pohlepni na aleksan- drinski denar, ker vam ne prinese sreče. Mladičke, ostanite doma, ker povsod je dobro, ali doma najbo- lje. Renčan.

Z Bolškega, dne 12. nov. — (Volitve župan- ske). Pretekli ponedeljek izbirali so v Soči novega žu- pana. A izbrali so le starega: Možunca; jednako je ostal le prejšnji podžupan: Šnajder. — Pomeni; za- dovoljnost! Bog daj dobro!

V Trenti pa so izbrali — Maslica. A Kvrh, sivolasi, častitljivi umni mož, dobil je le dva glasa. Ali bi Vas hvalil? V tem vas ne hvalim. Ni dobro znamenje, če ljudje odpravijo — može! Daleč, daleč, so planine! Zdaj se je pa res bati, da bi jo vtegnili jednako „oplésti“ tudi Zaovinkarji in drugi v našem Okotji. Vode, vode (treznosti) pa ne smrtne! „Smrtna voda“ pobira um, oči in ušesa! Hajdi torcj do bésa! — Če pravega (župana) bomo dobili na dom, povedal — prijatli — al' pisal vam bom! L—a.

Z Bolškega, 11. nov. (Rajnemu časten spo- min!) Včeraj so pogrebli v Soči J. Domevščika, krč- marja „Hanzelna“. Bil je mož poštenjak, zato tudi večletni cerkveni ključar. Ni se dal upogniti, kakor bi bili nekotji radi; ni hotel podpisati, kar vest ni dovoljevala. Možje smo, možje bodimo! dejal je o svojem času na koboridskem mostu; in po teh besedah se je tudi ravnal: tudi on je ob zadnjih dežel- nozborskih volitvah pripomogel do jednoglasne volitve. Imel je razmerno lep pogreb. Mimo domačih bili so navzoči tudi prijatelji in zaanci iz Bolca, Čez Soče, Loga, Koritnice, Kala in Trente. Posebao je ugajalo to, da so se tudi bolški in okolni veterani udeležili pogreba svojega nekedanega tovariša-dosluznika, če tudi je Soča malo oddaljena. To je priporočila list za veteransko društvo! Tako je prav! Vsakemu, kar mu gre. Pokoj duši rajnega; časten mu spomin! A živim možem pa Bog daj rast in razcvit! Saj mož tako zelo potrebujemo, in neredko bridko pogrešamo v raznih delokrogih! P.

Politični pregled.

Zanimanje notranje politike suče se še ved- no okolo avstrijsko-ogerskih delegacij, zborujo- čih v Budapeštu. Vse obravnave v dotičnih od- sekah vršile so se jako mirno in še nikdar ni

drug predmet, ki bi nas spominjal rimske dobe. Tudi ni sledu, da bi bili ti grobovi v katerikoli zvezi z rimskimi starinami na Mirišči. Kakor v Hallstadtu imamo tore tudi pri Sv. Luciji starine iz dveh raz- ličnih dob, ki so po prostoru druge od drugih popol- noma ločene, ker tudi na Mirišči ni najti predrim- skih ostankov. Starine jednega kraja razlikujejo se tako popolnoma od onih drugega, da niti ne moremo pomisliti na kako spojitev med obema, kakor da bi n. pr. prva kulturna doba še trajala, ko je bila druga že nastopila. Ne, nego med obema debatati moralo je preteči več časa, če tudi zdaj še ne moremo reči, koliko.

V katero stoletje spadajo prazgodovinske najdbe pri Sv. Luciji? — Na to prašanje je težko odgovo- riti. Konservator Dr. Much, po čegar oceni svetolu- cijskih starin (v „Mittheilungen der Central-Commis- sion für Erforschung und Erhaltung der historischen und Kunstdenkmale 1884, III. pg. CXL — CXLVII“) je posneto to poročilo, je tega mnenja, da sega pred- rimsko groblje 500 let pred Kristusovo rojstvo. Med ostalimi starinami našli so se namreč tudi koščeki steklene skledice, ki po svoji tvarini (ne- prozorno, temna modro, mehurčasto steklo) spominja na jednake po Italiji navadne posode in bisere z raz- ličnim kinčem. Starinarji trdijo, da so se te posode in biseri prodajali okolo 500 let pred Kr. iz izhodnih dežel v Italijo in bližnje zemlje. Tako bi bila za se- daj določena doba predrimskega groblja na Ograjnici. S. R.

bilo take edinosti gledé vnanje politike in ta- kega zadovoljstva z vnanjim ministrom kakor letos. Grof Kalnoky ponavljal je v različnih od- sekah, da je mir za dalje časa zagotovljen, v tem oziru je le bivši minister grof Andrassy razodel še neke skrivnosti, da je hotel knez Bismark nekako zagotoviti tudi od ustavnih za- stopstev, državnih zborov in gosposkih zbornic, o zvezi naše države z Nemčijo, a grof Andrassy da je to kot nepotrebno zavrgel. Nemški nam sovražni listi se tega zelo veselijo in mislijo, da bo Bismark zopet kaj enakega zahteval. A to je zopet le tedaj mogoče, ako so ustavoverni ali liberalni Nemci na krmilu.

Poročila nekaterih odsekov prišla so že v sejah avstrijske delegacije na dnevni red. Po odsekovem nasvetu sprejete so nespremenjene sledeče točke: Potrebe za skupno finančno mi- nisterstvo in najvišjega računišča, za minist- stvo vnanjih zadev in redni stroški za vojno. Govorila sta pri tej priliki poslanca Hausner in Greuter od desnice, prvi o splošnem položaji, drugi o dveh slučajih, ko sta morala dva oficir- ja od vojaštva izstopiti, ker nista sprejela dvo- boja, ki je postavno prepovedan.

O notranji politiki bi imeli še omeniti sho- da cislitavskih škofov, kateri se bajé v krat- kem snidejo, da se posvetujejo o osnovi katoli- škega vseučilišča v Solnogradu, in o slavnosti v Zagrebu, o kateri govorimo pa na prvem mestu.

Iz Italije se poroča, da je sklican laški parlament za 27. t. m.

Iz Francoskega dohaja vest, da so Kitajci zopet Francoze napadli, a da so bili prvi po- polnoma premagani. Zdi se, da se kitajsko-fran- coska rabuka vendarle kmalu konča in da se vsa zadeva poravna.

Na Nemškem noče Brunšvisko vprašanje mirovati. Vojvoda Kumberlandski poslal je o- krožnico na vse nemške kneze in svobodna me- sta, v kateri odreka nemškemu cesarstvu pra- vico, mešati se v brunšvisko prestolonasledstvo, ter opozarja kneze, da se cesar lahko isto tako začne mešati v nasledstvene pravice drugih drž- avic. Vse to nič ne koristi, v Nemčiji velja načelo: kdor ima moč, ima tudi pravico.

Tudi volitve in afriška konferenca v Bero- linu daje Nemcem dovolj gradiva, da jim ni dolg čas.

Domače in razne vesti.

Opozarjamo spoštovane čitatelje na sodnijsko obravnavo, katero smo prinesli v današnji številki. Nadaljevanje in konec prihodnjé.

Spoštovane gospode naročnike, ki so nam še na dolgu za lani ali za letos, prosimo prav oljud- no, naj opravijo prej ko mogoče svojo dolžnost, da bomo mogli zadostiti zahtevam tiskarne, ki hoče biti plačana za svoje delo, in drugim stroškom, katere pri- zadeva list.

Milostljivi gospod Janez dr. Glavina, škof tržaško koperski, prišel je danes opoludne z dva- ma kaplanoma obiskat vzvišenega gospoda knezoad- škofa goriškega. Koliko časa ostane visoki gost v Go- rici, ni še znano.

Slovenska čitalnica v Gorici priredi prihodnjo soboto, 15. t. m., besedo s plesno zabavo po sledečem sporedu: 1. Graničarji, ouvertura, uglasbil Zajic, svira vojaška godba. 2. Zgubljeni sin, zložil B. Miran; de- klamacija. 3. Slovanka, uglasbil J. Strauss; svira vo- jaška godba. 4. Mornar. samospev za bas, zl. F. S. Vilhar, se spremljevanj na glasoviru. 5. Dva gospo- da pa jeden sluga. Burka s petjem v jednom dejanju. 6. Tcmbola. Po besedi plesna zabava, pri kateri bo svirala vojaška godba pešpolka št. 62. Naj bi prva letošnja beseda združila obilno število goriških Slo- vencev v prijaznih čitalničnih prostorih.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici, ki je bilo v svojem letošnjem najjalnejšem delovanju sramotno močeno po peščici iz tujine došlih nemurčev in zapeljanih slovenskih odpadnikov, med tem ko so mu bili pošteni Italijani vedno naklonjeni, ker privoščijo omiko in blagostanje tudi bratom Slo- vencem, začelo je zopet gibati se in odbor misli, ka- ko bi priredil društvenikom primerno večerno zabavo, obstoječo z raznovrstnega sporeda.

Italijanski listi so letošnje poletje in v jeseni zabeležili vsak prepir in nered, o katerem so slišali med Slovenci in Lahi, da bi dokazali, da Slovenci so

nemirneži in da se jim ne sme dovoliti udeležitev pri slavnosti podpornega društva. Kako natančni so bili v tej zadevi, kaže nam dopis iz Mirna v današnji številki. Dva Italijana sta bila napadalca mirnih ljudi, a italijanski listi so poročali, da Slovenci napadajo Italijane. Kadar slavna c. k. policija navaja glasila javnega mnenja, naj se blagovoljno ozira na te okoliščine. „Corriere“ je v številki 87. delom preklinal neko prejšnje svoje poročilo, a ponovil je, da neredi se godé pod pretvezo narodnosti. Pod kako pretvezo so kaili nekateri Italijani mir, ko se je pripravljala slavnost podpornega društva? Sodnijska obravnava, o kateri poročamo v današnji številki, pové to dovolj jasno.

Požar nastal je preteklo nedeljo v neki kmečki hiši v Gorici pri Leonih. Slama, seno in drug drobiž je popolnoma pogorel. Hišo so obvarovali ognja gasilci in vojaki, ki so brzo pritekli. Škode je blizu 2000 gld.

Za pogorelce na Reki daroval je Janez Feltrin, kaplan v Volčah, 2 gld.; s preneskom 10 gld. Prosimo človekoljube, ki želijo šo kaj dati, naj podvizajo, da pride trpinom pomoč o pravem času.

V Dornbergu ne bo kmetijsko predavanje prihodnjo nedeljo, kakor smo zadnjič naznanili, ampak še le drugo nedeljo, 23. t. m. Predavanje se je moralo preložiti, ker je popotni učitelj g. Kramar pozvan v Gradec k kmetijskemu shodu avstrijskih sadjerejcev, ki bo trajal od 15. do 17. t. m., da bo poročal visokemu c. k. ministerstvu o tem shodu.

Politično društvo „Edinost“ v Trstu je imelo preteklo nedeljo občni zbor pri Katarinu, v katerem so bili sprejeti predlogi, da se pošlje peticijski visokemu c. k. ministerstvu za razširjenje poduka v slovenskem jeziku na c. k. gimnaziji v Trstu, da se zahteva od slavnega tržaškega magistrata, naj po zahtevah državnih postav, zdrave pameti in človeškega nepokvarjenega čuta pošilja svojim slovenskim varovancem, tržaškim okoličanom, spise v onem jeziku, ki ga narava narekuje, namreč v slovenskem, in glede ustanovitve posojilnice v Trstu. Lahonski listi, zagrizeni nasprotniki naravnih in postavnih pravic, se zaradi tega kar penijo od jeze. Oni niso glasilo italijanske omike, ampak takih življenj, ki potrebujejo narodnostni vihar, da brez skrbi in neopazovani ribarijo ter žepe polnijo. Nagost takih podjetij je treba razkriti, da se pokažejo svetu v pravi luči.

„Ljubljanski list“ ki ima nalogo, da podpira in zagovarja deželno vlado kranjsko ter da ji pripravlja stranko, na katero bi se mogla naslanjati, ovaja nas v številki od 10. t. m., da nasprotujemo visoki vladi tako, kakor najbolj razupiti nemški ustavoverni listi. Učeni list bi moral vedeti, da nasprotovati vladi, ko gre za pravico, ni samo dovoljeno, ampak tudi dolžnost vsakega poštenega državljanca, in da le može, katerim je klobasa prva reč, hvalijo in zagovarjajo vse, kar od zgoré pride. „Soča“ ne more vladi nasprotovati, ker predno pride naročnikom v roke, denejo jo na cedilo c. k. goriškega državnega pravdnštva, ki tako čisto preceja, da bi se moral „Ljubljanski list“ veseliti, ako bi bil on kedaj tako čist. Nasprotno pa moramo trditi, da „Ljubljanski list“ dela visoki dunajski vladi zapreke, ker prinaša take sestavke proti Slovincem, katere nemški ustavoverni listi, hudi nasprotniki sedanje dunajske vlade in Slovanov, kakoršni so: „Latbacher Wochenblatt“, „Grazer Tagespost“, „Neue freie Presse“, „Deutsche Zeitung“, hlastno pobirajo ter povatiskajo v zabavo svojim prvrčencem, a nikakor ne vladi in Slovanom. Kdo tedaj bolj zvesto služi visoki vladi in narodu: „Soča“, ki razkriva vladi narodove rane s prošnjo, da naj jih zaceli, ali „Ljubljanski list“, ki prinaša članke, katerih se vladini in narodovi nasprotniki veselé?

Namesto da „Ljubljanski list“ ovaja visoki vladi poštnice, a njemu nepovoljne liste, naj se podučí o narodovih potrebah ter naj jih zagovarja pri vladi, kateri je gotovo več ležeče na srčnem razvoju države nego na nesanih preprih samosvetih pisarjev, političnih zgodovinske učnosti in preminjajoče se politične temeljitosti.

Kako fini so gospodje od magistrata! Znano je, da je urednik-slamar lista „L'Indipendente“ nek Marko Basič (italiano puro sangue). „L'Indipendente“ kakor list ne more imeti podjetij, pač pa njegov slamar! — Zbali so se kolere, se pač vse boji, ali kako storiti, da še celo ta strah pomaga irredentarijem? Mestna zdravstvena komisija je sklenola, da desinfekcijo, dotično delo izroči „L'Indipendenteju“ uredniku, Marku Basiču; ta kupi par sodov in jih vsak dan napolni z vodo, katerej primeša po 10 do 12 litrov one tekočine, ki je sestavljena iz fenične in žveplene kisline in stane le nekoliko soldov, za to vodo pa plačuje Marku Basiču vsakih 10 dni nad 2000 gld. tako sicer, da je šlo dosedaj iz mestnega žepa v ta namen uže nad 21.000 gld., in dasi je nadaljna desinfekcija popolnoma nepotrebna, ž njo še vedno nadaljujejo. — Ali Marko Basič, ki je slamar pri listu, slamar je tudi pri tem podjetji; denar gre v žep „L'Indipendente“, katerega se gotovo nimamo zahvaliti, da nas ni kolera obiskala, pač pa, da ima-

mo v Trstu irredentarsko kugo, katero moramo vrh vsega še drago plačevati. — Hvala lepa za tako gospodarstvo!

Nove poštne marke bomo imeli od 1. januarja 1885. leta naprej. Samo časniške marke po 1 kr. in po 2. kr. ostanejo po starem. Nove marke bodo imele drugo barvo, nego sedanje, razlikovale se bodo tudi po tem, da jim bode spodaj utisnena letnica, kedaj so bile izdane, namreč 1885.

Menjice se slovenskim tekstom. Zadnja številka državnega zakonika ima mej drugim tudi ukaz finančnega ministerstva, s katerim so vpeljane v prodajo menjicne tiskovine do zneska 1 gld. v slovenskem jeziku. Naj torej odslej naši ljudje kupujejo, kadar bodo menjice delali, take slovenske tiskovine, da se zopet iz nemarnosti ne zgubi ta pravica.

Davorin Terstenjak, slavnoznani slovenski zgodovinar, starinar in pisatelj, izdal je potom tiskarne družbe sv. Mohora novo, 71 strani broječe delo, ki pomnoži znanje slovenske zgodovine in zaslužno čast pisateljevo. Delu je naslov: „W e r i a n d e G r a z.“ Zgodovinsko-rodoslovna razprava, vsebina pa ne le rodoslovje kneževske rodbine Windisch-Graetzov, ampak lep odlomek koroško-štajerske zgodovine starega in srednjega veka. Po svoji znanstveni, povsod z listinami in drugimi zgodovinskimi viri ali veljavnimi dokazi podkrepjeni sestavi zanimala bo ta razprava posebno učeni svet, a dobro došla je tudi v zgodovini manj izobraženim čitateljem, ker jih seznanja v mnogih ozirih z našo preteklostjo, ki je mnogim le malo znana. Našemu slovtvu bo služila ta razprava v diko, a našim kolekaj izobraženim rojakom naj složi v prijetno in podučno berilo. Knjiga se dobiva pri knjigotržci Ign. pl. Kleinmayerji in Fed. Bambergu v Ljubljani po 50 kr. iztis. Zavednim Slovincem naj bo knjiga toplo priporočena.

„Slovenija“ imenuje se akademično društvo na Dunaji, v katero se vpisujejo navadno vsi slovenski visokošolci, ki študirajo v tem mestu.

Novovoljeni odbor tega društva za tekoče šolsko leto se je tako konstituiral: stud. jur. Al. Franko, predsednik; stud. jur. Fr. Tekavčič, podpredsednik; stud. jur. Fr. Gusel, tajnik; stud. jur. Jos. Kušar, knjižničar; stud. jur. Otokar Rybaž, blagajnik; stud. jur. Ferdo Šifrar in stud. med. Iv. Geiger, odbornika; stud. jur. Fr. Bonač in Kourad Janežič, namestnika. Novemu odboru in društvu želimo v vsem srečnem uspeh.

Popravek. Imenovanja, katera smo zadnjič prinesli, naj se tako popravijo, da je bil imenovan K. Kovačič za Komenu, A. Calogiorgio pa za Labinj (Albona).

V Parizu imajo kolero; pokazala se je v stanovanju nekega cunjarja, ki jo je najbrže kupil s stariimi capami. 11. t. m. je bilo bolnih za kolero v Parizu 271 oseb, umrlo jih je 107; 12. t. m. umrlo je od polnoči do 6. ure zvečer 43 oseb.

Sodnijska obravnava proti Fitz-u in Macuz-u.

Častitim bralcem „Soče“ so še v živem spominu dogodki in javni mnogostranski razgovori, ki so se prešlega poletja vršili zaradi in vsled nameravane, pa ne izvršene slavnosti slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici. Takrat je bila govornica ne samo o pomazanih zidovih frančiškanske cerkve na Kostanjevici (Kapelji), o pretilnih pismih, ki so na razna mesta v resnici došla, ampak tudi o naklepih, ki so imeli slavnost kaliti in Slovence kakor si bodi žaliti. In ko je bila posebna deputacija po odloženi slavnosti pri sl. c. kr. okrajnem glavarstvu goriškem, je c. kr. okr. glavar goriški med drugim, kar se je že prej slišalo, tudi sam razodel, da so od neke strani najeli ljudi, kateri naj bi se na dan slavnosti opijanili z vinom, in naj bi opita sodrga istega dne prodrla med Slovence, zbrane pri izvrševanju slavnostnega sporeda, ter naj bi takó provokovala kak hrup, ki bi mogel v najugodnejšem slučaju Slovincem samo škodovati. C. k. okr. glavar je že takrat dodal, da je znana krčma, kjer bi bili najeti ljudje brezplačno popili več stotin litrov vina, in da pride vsled tega vsa stvar pred sodnijo.

Od tačas je preteklo več mesecev, in Slovenci so menili, da je ona preiskava že popolnoma zaspala. To pa ni bilo tako, ampak, kakor se bo videlo, sodniji je dajalo preiskovanje mnogo opravka. Nasledek preiskavi je obravnava, ki se je začela na dan sv. Martina, 11. t. m., pri tukajšnji c. k. okrožni sodnji. Zatožena sta Anton Fitz in Evgen Macuz (beri: Makuc).

Obravnava je pričela 11. t. m. ob 9. uri zjutraj v mali dvorani. Sodniki so: Sbisà (predsednik), Budan, Graf, Tominc. Državni pravdnik Tadej; zagovornik Fitz-u dr. pl. Pajer, Macuzu pa dr. Nardin. Poslušajočega občinstva je že od začetka dovolj, še bolj se pa pomnoži proti poldnevu.

Državni pravdnik je predlagal, da bi se z ozirrom na javni red, obravnavalo pri zaprtih vratih, dr.

Pajer pa je v soglasji z dr. Nardinom nasprotoval temu predlogu, in sodnja je sklenila potem javno obravnavo.

Prebere se najprej tožba državnega pravdnštva. Iz te posnamemo to-le:

1. Anton sin rajkega Antona Fitz, iz Gorice, star 26 let, katolik, neoženjen, trgovec, več branja in pisanja, že kaznovan zaradi nasprotja z javnimi ustanovami.

2. Evgen sin še živečega Matije Makuc, po domače Maier, iz Gorice, star 28 let, katolik, neoženjen, kočijaž (vetturale), brez lastnega imetja, več branja in pisanja, že kaznovan zaradi težkega telesnega poškodovanja, zaradi tatvine in zaradi nasprotja (contravvenzioni) z javnimi ustanovami in telesno varnostjo.

Vsled sedanje tožbe sta Anton Fitz in Evgen Makuc koncem junija oziroma začetkom julija meseca t. l. pogovorila se med seboj z namenom, da bi napravila več pojedincev, ki bi med javno slavnostjo blagoslovljena zastave slovenskega bralnega in podpornega društva, ki se je imela obhajati v Gorici na dan 6. julija 1884, združeni z istim Makucem proizzvali (provokovali) Slovence s kriki „Ev v i v a G o r i z i a i t a l i a n a, m e r d a a g l i S l o v e n i“, in ki bi hitro ko bi se Slovenci na to oglašili, udarili s pestmi po Slovincih in provzročili tepeznico (delle zuffe). Torej sta se vzajemno ali drug drugega spodbujevala, da bi počela hudobna dejanja (maliziose azioni), s katerimi se je stavljal v nevarnost življenje drugega, zdravje ali telesna varnost, dasi nista dosegla svojega naklepa vsled odloženja gore imenovane slavnosti, katero je ukrenil osnovalni odbor — tako sta se pregrešila, ker sta nameravala zapeljati druge k zločinu javnega nasilja po določbah §§. 9. 87 k. z., kaznivemu v zmislu §. 88. kaz. zak.

Zatožba je daljša in svoje trditve podrobno utemeljuje; ker pa je veliko prič, bodo one nam po svoje to pripovedovale.

Ko predsednik poprašuje najprej Ant. Fitz, ali ima kaj za prebrano zatožbo opomniti, odgovori poslednji: Evgen Makuc ali Maier je meni malo znan kot priprost človek, kateremu sem dal včasih kak majhen opravke, in sem mu dal za to tu pa tam kakih 30 kr. Ko ga predsednik vpraša, ali je govoril, da Slovenci ne bodo Gorice slavizovali, se mu je beseda ustavila.

Tiste dni, pravi — ne ve kateri dan — je bil Makuc pri njem in mu je dal 60—70 kr., pa ne vé, zakaj; samo to se spominja, da mu je dal denar pod vrati pri svoji štacuni.

Makuc tají vse, kar mu tožba očita. Fitz pozná že dalje časa; opravljal mu je res včasih to pa ono. Tiste dni, ko se je imela slavnost vršiti, pravi, je vse govorilo o njej, in Fitz je našel tudi v kavarni (Caffè Nazionale) Dobil je od Fitz tiste dni 70—80 kr., trdi on. Pripoveduje, kako je bil one dni v raznih krčmah, prav spretno naštova, kje je bil, dokler ni bil dejan v zapor 6. jul. Če je dal kaj za pivo tiste dni, je imel denar, ki ga je dobil od raznih oseb, pa ne od Fitz. Pravi, da na dan tombole so bili vsi veseli, da je smel tudi on vesel biti, ob letošnji tomboli sosebno, ker je bila slov. slavnost odložena. On se ne spominja, da bi bil pri krčmarji Lenardič-i tiste dni, določenega dneva se vsaj ne spominja. Kar je gostilničar Lenardič o njegovem govorjenju povedal pri izpraševanju sodnijskem, tají Makuc, da bi bil tako govoril. Pisma pa, ki ga je poslal iz zopora, in ki je danes v sodnikovih rokah, ne more zatajiti. Pismo, bratu poslanu, pravi nekako: Ljubi brat, čudno se mi zdi, da ni glasu ne od tebe, ne od Fitz. Jaz sem kriv, pa krivi so tudi drugi. Fitzu bi vendar ne bilo težko, meni kaj poslati, n. pr. da bi kadil. Prosim te, pošlji mi kaj za tobak.... Poizvej kaj o Fitzu.

Predsednik: Ali je Vaše to pismo?

Makuc: To pismo je od mene.

Preds.: Kaj pomenijo besede: „Krivi so tudi drugi?“ Hoteli ste reči, kakor je videti iz zveze, da je tudi Fitz kriv?

Makuc: Jaz nisem izrečno Fitz imenoval.

Preds.: Pa hoteli ste se nanj nanašati. Kaj pomenijo besede: „Daj mi kaj vedeti (brat), da se bom vedel po tem ravnati?“

Makuc: Jaz nisem vedel, zakaj so me zaprli.

Preds.: Kaj je zanimalo to Fitz?

Makuc: Izvedeti sem hotel, ali so tudi njega zaprli.

Preds.: Pa ste hoteli morda kaj izvabiti iz Fitz?

Makuc: Ne!

Preds.: Vi pišete: „Jaz sem kriv“ — tedaj ste vendar krivi.

Makuc ne ve na to nič odgovoriti.

Predsednik Makuca vpraša nadalje, ali pozna Franceta, delavca pri gostilničarji Lenardič, kateremu je bil naročil 6. jul. pop. povabiti 2—3 može, da bi na Travniku vplili. In ko Makuca preds. vpraša, kaj je hotel v pismu z besedami: non far fallo, je odgovoril, da je želel dobiti za tobak od Fitz.

Drž. pravdnik Makuca vpraša, ali je bil 6. jul. pri Fitzu, na kar Makuc pritrdi, da je bil, ker mu je imel Fitz nekaj reči.

Po izpraševanju zatožencev je prišla do-ga vrata

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), ustanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bo dne 11. decembra 1884. začela javna dražba (kant) nerešenih zastav III. četrtletja 1883, t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca julija, avgusta in septembra 1883.

Ravnatelj: Lovisoni.

Št. 605jo. š. s.

Razpis

službe učiteljice, eventualno podučiteljice na dvo-razrednici v Lokvi (Corgnale) s postavnimi plačili III. verste.

Prošnje naj se vložijo pri podpisnem v dobi 6 tednov od dneva vverstitve razglasa v časnik „Osservatore Triestino.“

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET
v Sežani dne 10. novembra 1884.

V najem

se dá hiša št. 87 z gospodarskimi poslopji, zemljiščem, gostilnico in prodajalnico tabaka v Svetem (Sata) pri Sv. Tilhu pri Komnu na Krasu. Natančneje pové posestnik

Anton Kovačič.

Prodaja gnoja.

Najboljši gnoj pošilja se iz Trsta po železnici pod ugodnimi pogoji. Več o tem zvé se pri g. A. Ederle-tu v Gorici, Corso Francesco Giuseppe, 39.

VINO NA PRODAJ.

1884. leta belo vino rezno hektoliter	10 gl.
1883. " " " prav prijetno "	12 gl.
1879. " " " " " "	16 gl.
1875. " " " " " "	22 gl.
1868. " " " " " "	60 gl.
1884. leta pristni tropinovec	30 gl.
1884. " " " " " "	40 gl.

Jesip Kravagaa
v Ptuij (Pettau), Štajersko

Najboljša obramba proti kolerii.

katera bi ne smela v nobeni hiši manjkati, je obče dokazana in izvrstno priznana

ŠUMAVSKA GREŃČICA

(Böhmerwaldbitter)

iz lekarnice „k črnemu orlu“ imenovane v Planu na Českem.

Ta služi posebno dobro pri slabem prebavljanju, pri stolu jedi, slabem želodcu, pri napenjanju in rigganju, bljuvanju itd., po zavžitih mastnih ali napenjalnih jedi, na potovanju, na suhem in mokrem, na lovu in na polju, za torej se sné bolnim na želodcu pomorščakom, potovalcem, gozdarjem, gospodarjem silno priporočati. Dobiva se v steklenkah po 50 kr. in po 1 gl. v glavni zalogi za Gorico pri g. Cristofollettiju, lekarničarju.

prič na vrsto. Naše poročilo pové o njih samo to, kar bi utegnilo čt. bralce najbolj zanimati.

Jožef Batistella pride kot prva priča na vrsto. Ta je že bil kaznovan zaradi telesnega poškodovanja. On pozna Makuca in vé, da se je imelo na dan slavnosti vpiti: „Evviva Gorizia italiana, merda agli Sloveni.“ Potem pravi: Makuc je rekel in večkrat ponavljal, da demonstracija proti Slovincem se mora zgoditi na nasvet Fitz, če tudise je slavnost odložila.

Makuc: To ni res.

Batistella: Takó je resnica, kakor sem govoril.

Makuc: Ni res, morda mi je Batistella nevoščljiv.

Drž. pravdnik: Ali niso imeli iti tudi s pestmi nad Slovence, ko bi bili ti na dogovorjeno vpitje kakó odzvali se?

Batistella: Dá, tudi pesti bi bili rabili na tak odziv.

Dr. Pajer želi, naj se zabeleži, da je bila ta priča že kaznovana.

Priča Girarda, 21 let star, iz Trsta, zaradi tatvine že kaznovan, pozna Makuca, Fitz pa ne. Pri prvem sodnijskem zaslišanju je zabeleženo v zapisniku, da mu je Makuc rekel: Neži gospod je dal za vino, z namenom, da bi se kričalo na dan slovenske slavnosti: „Evviva Gorizia italiana, merda agli Sloveni“ — danes pa ista priča taji, da bi bil kaj takega takrat rekel. Na predsednikovo očitaje, da je priča danes sama s seboj v nasprotju, reče Girarda: Imenovali so različne gospode, ki bi dali v oni namen za vino. Konečno pristavi: Jaz ne vem, kaj sem rekel.

Makuc od predsednika na to povprašan, odgovori, da je resnica samo to, kar Girarda danes pravi, a ne, kar je o njegovi izjavi prvokrat zapisano; Girarda, priča, pa se še izgovarja, češ, da on se ni brigal, kaj je preiskovalni sodnik zapisal.

Tretja priča je Gagliussi iz Čedad. Bil je že kaznovan zaradi tatvine. Drž. pravdnik predlaga, da se dá tej priči prisega; zagovornika Pajer in Nardini nasprotujeta, sodnija pa gre v stransko sobo, da sklene o tem. Sodnija je dala na to prisego Gagliussi-ju. Ta je bil dal v zapisnik sodniku, da je Makuc govoril, da je odločen denar za vpitje „Miarda pai Sclaf“, da je ta denar odločil en gospod in sicer Fitz bi plačal vino.

Ko danes Gagliussi nekako besede obrača, pristavi vendar konečno: Ne morem tajiti, da ni res, kar je zabeleženo v zapisniku. Makuc pa taji izjave te priče in pravi, da ni videl Gagliussia. Ta pa pravi: Bilo je popoldan, menim, da je bil tisti dan praznik. Makuc, od predsednika povprašan taji in pravi, da je dobil od Fitz 80 kr. za njemu storjena opravila.

Zdaj pride na vrsto gostilničar Jožef Lenardič, ki ima krčmo v Via Cristo na cesti proti živenskem trgu.

Lenardič pripoveduje, da je prišel v ponedeljek ali torek pred nameravano slavnostjo Makuc k njemu ter ga vprašal, ali bi hotel za v nedeljo, 6. jul. (dan slavnosti) dati 300 litrov vina. Lenardič je rekel na to, da on vino dá, ali da hoče vedeti, kdo bo vino plačal. To je hotel izvedeti zato, ker je bila pred par leti tudi neka prilika, ki, kakor pristavlja Lenardič, je bila porabljena proti Favetti-ju, in ima tedaj Lenardič morda neprijetne skušnje gledé na plačilo. Na to da je Makuc odgovoril, da bo Fitz vino plačal, pa da Makuc ni povedal, v kak namen se bo vino pilo.

Predsednik očita Lenardiču, da je v zapisnik pa zadal tudi namen, zakaj bi se vino plačalo, na kar se priča izgovarja češ, da je že 5 mesecev, od tega, on da se spominja samo na to, da je rekel: Če bo denar, jaz vino dam. To se je godilo tisti teden pred nameravano slavnostjo, ne vé pa dneva določiti in pristavlja, da je bil morda torek pred 6. julijem.

Lenardič pravi dalje: 5. julija je prišel k meni Makuc in je rekel: Morebiti ne bo iz vsega tega nič. (Spomniti se je treba, da je slavnostni odbor slavnost že 4. julija odložil in da je torej tudi Makuc, kakor v obče mesto, to že gotovo vedel. Opomnja sporočevalčeva). Lenardič dalje: V nedeljo, (6. jul.) je Makuc zopet k meni prišel in je poklical mojega delavca. Prašal sem ga, kam gre, na to odgovori delavec, da gre „per zigar a Gorizia“ (vpit po Gorici), — in 2 uri potem je prišel „Ispettore“, (ki je odpejal v zapor Makuca. Poročevalce). Makuc je ostal tistega dne dolžan Lenardiču kakih 75 kr. Lenardiču je povedal njegov delavec posebe, da vino bi bilo zato, da bi se klicalo 6. jul.: „Merda per gli Sloveni“. Makuc taji, da bi bil on tisti teden pred slavnostjo pri Lenardiču, Lenardič pa pravi, da je bil, in sicer najbrže v torek poprej, in da je takrat mnogo pil pri njem, v nedeljo, 6. jul., pa da Makuc ni bil pijan. Nasproti zagovornikom odgovarja Lenardič, da je bil Makuc resnično in gotovo tisti teden pred 6. jul. pri njem, samo dneva da ne vé natančno, in da je vprašal Makuca, kdo plača vino,

ker on brez plačila ne daje vina, to pa zato, ker (kakor omenjeno) je bilo že pred par leti vino ukazano za demonstracijske namene.

France Andrež, 21 let star, z Nabrežine, delavec pri Lenardiču, dobi kot priča prisego in pozna Makuca. On pravi, da je prišel poslednji 4 ali 5 dni pred nameravano slavnostjo k Lenardiču. Makuc je Andrežu obečal, da se mu bo dobro godilo, da dobi eno obleko; ukazal mu je, da naj gre pod Kapelo (pod Kostanjevico) poklicat neka; mož, n. pr. Klančiča, in Klančič je prišel in je pil vino. Takrat je Makuc rekel, da naj Andrež može samo pokliče, potem pa je izvedel, da imajo poklicani kričati na dan slavnosti: „Viva Gorizia e miarda pai Sclaf“. Z Lenardičem je Makuc tudi govoril, kar pa Makuc zdaj taji.

Drž. pravdnik: Kedaj je bil prišel takrat k Lenardiču? Andrež: Okoli 8¹/₂ ure, ni bil pijan. Lenardič (katerega predsednik zopet pokliče) pravi na to: Makuc je bil tisti večer pijan in je poklical Andreža na stran. Andrež: Jaz ne vem, če me je bil ven poklical. Lenardič: Makuc je bil takrat pijan, plačal mi je bil 10 kr. za vino, potem pa je hotel 10 kr. nazaj, ker je šel v kavarno.

Seja se pretrga za 5 minut.

(Konec pride.)

Danes, 14. nov., zajutra ob 9. uri se je prebrala razsodba v navzočnosti mnogoštevilnega občinstva. Zatoženca sta oproščena obtožbe in sodnijskih stroškov. Državni pravdnik je napovedal priziv.

Listnica uredništva. G. dop. izpod Batognic: Hvala; spominjate se nas večkrat. — G. dop. izpod Čavna: Danes ni bilo mogoče. — G. dop. s srednjega Krasa: Z objavljenjem Vašega dopisa bi se po našem mnenju stvari nič ne koristilo. Ako dovolite, izročimo dopis pred. knezo nadškofjskemu ordinarijatu.

Javna zahvala.

Vsi, ki so se preteklo nedeljo (9. t. m.) v Št. Andrežu blagovoljno udeležili pogreba moje drage matere — pred. duhovniki, p. n. gg. ravnatelja Pantke in Hafner, gimnazijski in više realke profesorji, voditelj in pevovodja Hribar, vadnični učitelji in učiteljice, gimnazijski dijaki in daritelji krasnih vencev, pevci, vsi domači Št. Andrežane, in sosebno vsi tisti iz Gorice, katerim se nisem utegnil zahvaliti ustmeno, naj prejmejo po tej poti mojo in mojih sorodnikov spoštljivo-pristično zahvalo.

V Gorici, 14. nov. 1884.

ANDREJ MARUŠIČ,
gimnazijski v. profesor.

Vožni red južne železnice od 15. okt. 1884.

KORMIN-NABREŽINA-TRST.

Postaja		mešani vlak		brzo vlak		osebni vlak	popolud.	brzo vlak	osebni vlak	zvečer
		zajutra	popolud.	zajutra	popolud.					
Videm	odhod	2.50	7.54	—	6.45	8.47				
Kormin	prihod	3.36	8.32	—	7.21	9.25				
	odhod	3.55	8.50	3.35	7.37	9.45				
Gorica	prihod	4.20	9.6	4.5	7.52	10.10				
	odhod	5.—	9.24	4.45	8.9	10.30				
Rubije-Sovodnje	"	5.15	9.34	5.1	—	10.44				
Gradišče-Zdravščina	"	5.27	9.43	5.15	—	10.56				
Zagraj	"	5.36	9.49	5.30	8.28	11.4				
Ronke	"	5.49	9.58	5.45	8.36	11.16				
Tržič (Monf.)	"	6.2	10.8	6.3	8.43	11.28				
Nabrežina	prihod	6.41	10.41	6.52	9.8	—				
	odhod	7.—	10.46	7.25	9.22	—				
Grinjan	"	7.19	11.4	7.48	9.37	12.17				
Trst	prihod	7.37	11.21	8.10	9.52	12.36				

TRST-NABREŽINA-KORMIN.

Postaja		mešani vlak		brzo vlak		osebni vlak	popolud.	brzo vlak	osebni vlak	zvečer
		zajutra	popolud.	zajutra	popolud.					
Trst	odhod	—	7.20	9.10	4.50	9.—				
Grinjan	"	—	7.37	9.31	5.11	9.24				
Nabrežina	prihod	—	7.53	9.50	5.30	9.47				
	odhod	4.—	8.9	10.8	5.48	10.—				
Tržič (Monfalcone)	"	5.—	8.31	10.38	6.17	10.37				
Ronke	"	5.14	8.38	10.47	6.25	10.48				
Zagraj	"	5.50	8.46	10.57	6.35	11.3				
Gradišče-Zdravščina	"	6.—	—	11.3	6.41	11.11				
Rubije-Sovodnje	"	6.20	—	11.13	6.50	11.23				
Gorica	prihod	6.40	9.4	11.23	6.59	11.37				
	odhod	7.32	9.8	11.31	7.6	11.51				
Kormin	prihod	8.5	9.23	11.48	7.22	12.16				
	odhod	—	9.23	11.50	7.28	12.20				
Videm	prihod	—	10.—	12.30	8.8	1.11				